

КЗО «Криничанська середня загальноосвітня школа І – ІІІ ст.
Солонянської районної ради Дніпропетровської області»

З ДОСВІДУ РОБОТИ

*Вчителя світової літератури
Криничанської СЗШ
Перетяцько Ольги Олексіївни*

Як навчити дитину думати і творити? У сучасній школі немає предмета, який би цілеспрямовано навчав дітей мислити, мислити як логічно, так і творчо, нестандартно, креативно, евристично. У вік високорозвинутих технологій питання: чого і як треба навчати дітей у школах, щоб вони виходили підготовленими до такого швидкого темпу життя, стає особливо актуальним. Традиційна освіта націлена, перш за все, на передачу знань, на формування компетентних фахівців, що знають свій розділ краще за інших. Ця тенденція обґрунтована: без збереження і освоєння традицій неможливе існування і розвиток цивілізації. Освіта не приходиться на порожнє місце. Тому в навчальному процесі необхідні і елементи «стандартної», ортодоксальної освіти, і елементи, що прищеплюють навички вільного творчого мислення.

На який же урок чекають діти? Я гадаю, що на такий, який не залишить байдужим жодного із них. Коли на тебе дивиться декілька пар очей: блакитних, сірих, зелених, і не тільки дивляться, а й вірять в тебе, коли в цих очах ти бачиш любов, добро, справедливість, співпереживання, то урок вдався.

Кожен урок вчителя – це маленький спектакль, який зворушить струни дитячих душ, і якщо ці струни дзвенять, як єдина мелодія, значить урок відбувся.

Шкільні будні переконують: перевагу на уроці завжди має той учитель, який ретельно розрахував урок, передбачив запобіжні варіанти, намітив гнучку стратегію керування. А той, хто полінувався або не зумів цього зробити, опиняється у складних ситуаціях, розплачується низькою якістю заняття. Навіть майстерність не врятує погано розроблений урок. Якби чудеса винахідливості не демонстрував на ньому учитель, він не в змозі спрямувати в бажане русло розвиток ситуації, що вийшла з-під його контролю внаслідок непередбачених дій. Підготувати і провести ефективний урок дуже непросто. Для цього треба і багато знати, і багато вміння, дуже хотіти, відповідально ставитися до своїх учительських обов'язків, а найбільше – вийти на новий рівень педагогічного мислення. Сучасний урок – це на мою думку урок, що ініціює самостійність, творчу активність, ініціативу школярів, сприяє їх розвитку, підвищенню якості знань, формуванню працьовитості і потрібних у житті навичок та вмінь. Він характеризується позитивною мотивацією до навчання, організованою й результативною пізнавальною працею всіх учнів, доброзичливою атмосферою змагання, діловитості, дружнього спілкування, високою відповідальністю усіх учасників навчально-виховного процесу за результатами спільної праці. та вимагає від вчителя ґрунтовного професійного володіння навчальним матеріалом і ретельної підготовки кожного етапу уроку, диференційованого підходу до окремих груп учнів. Це урок якого чекають!

Ефективний урок – це сучасний робочий урок. З свого досвіду роботи я переконалась, що ефективний є той живий, швидкий урок на якому всім цікаво вчитися, на якому так організована робота, що жоден учень не залишиться без роботи і уваги, всі працюють, добре розібрались і засвоїли матеріал уроку, виконали кілька видів роботи, всі чи майже всі отримали оцінку. А коли закінчився урок, а дитячі очі світяться, і коли учні промовляють: " Дякуємо за урок!", ось тоді урок ефективний з різних сторін і педагогічної, і людської.

Звичайно, для підвищення ефективності уроку ми постійно маємо вдосконалювати, урізноманітнювати відомі нам методи навчання, шукати засоби, які сприяли б засвоєнню знань. Звичайно, ми не повинні стояти на місці, бо це вимога часу, від цих компонентів залежить ефективність уроку.

Постійно знаходитися в творчому пошуку, самовдосконалюватися – це єдиний можливий шлях сучасного вчителя. К.Ушинський писав: «Учитель живе доти, доки вчиться, тільки-но він перестав вчитися, у ньому помирає вчитель». Саме тому я зупинилась на вирішенні науково – методичної проблеми " *РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ* ".

Інноваційний підхід забезпечує позитивну мотивацію здобуття знань, активне функціонування інтелектуальних і вольових сфер, сприяє розвитку творчої особистості.

Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу інноваційних технологій навчання. Багато з них варті уваги сучасного педагога, який прагне дати якісний рівень знань, зробити урок цікавим, досягти максимального взаєморозуміння і співпраці між вчителем і учнем.

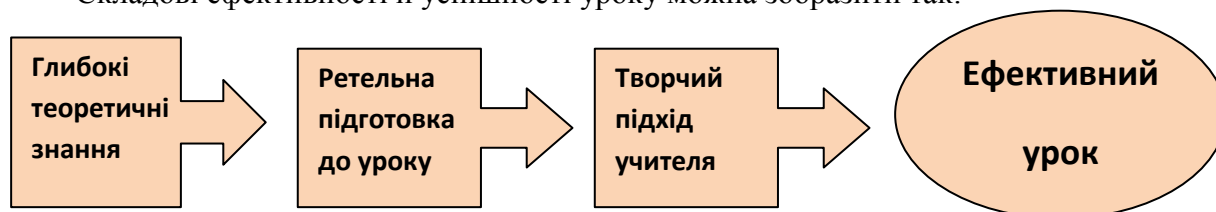
У своїй педагогічній практиці апробуюю *спосіб інтеграції окремих елементів таких сучасних технологій навчання* :

- Проектне навчання;
- Інтерактивні технології;
- Комп'ютерні технології;
- Тренінгові технології

Для того, щоб така інтеграція принесла бажаний результат, намагаюся вникнути в методiku кожної з освітніх технологій і використовувати на своїх уроках залежно від теми, мети виучуваного матеріалу, а також типу уроку та навчального предмета.

Саме уникненню багатьох недоліків у підготовці до уроку допомагає чітке використання методики тієї чи іншої технології, суттєвою особливістю якої є протиставлення довільних дій чіткому алгоритму, системі логічно вмотивованих дій, послідовному переходу від одного елемента до іншого.

Складові ефективності й успішності уроку можна зобразити так:

Постійно поглиблюю свої знання, опрацьовую додаткову літературу, привчаю до цього і своїх учнів. Прагну донести до них таку аксіому – підручник не являється єдиним джерелом знань, тому варто вивчати різні погляди на проблему із посібників, словників, довідників.

Ретельно готуюсь до кожного уроку, продумуючи хід заняття, добираючи ефективні методи та прийоми. Допомагають у цьому сучасні технології. Важливим є спілкування, співпраця вчителя і учнів уроці.

Зібратися разом – це початок,
Триматися разом – це прогрес,
Працювати разом – це успіх.

Генрі Форд

Перефразовуючи вислів "Як назвеш корабель, так він і попливе", на практиці впевнилась: як почнеш урок, так він і "пройде". Тому велику увагу приділяю *організаційному моменту*. Організаційний етап кожного уроку покликаний створювати атмосферу довіри та доброзичливості, забезпечити нормальну зовнішню обстановку та психологічний настрій учнів на роботу. У своїй педагогічній практиці нерідко використовую розминки для мотивації навчання, для ненав'язливого формулювання мети і завдань уроку.

Завдяки розминці створюються умови, за яких мета і завдання навчального процесу, визначені вчителем, усвідомлюються кожним учнем як особистісно значущі. Міні-тренінги, вправи "Психоформула", "Спіймай мій настрій", "Слухняний язик" – це неповний перелік тих розминок, що їх використовую на уроках.

Щодня починається новий урок – новий пошук як співпраця учня і вчителя, як співтворчість. Як же краще провести урок, який вид педагогічної технології використати? Видів достатньо. Це класичне лекційне навчання, навчання за допомогою аудіовізуальних технічних засобів, консультації, навчання за допомогою навчальної книги, заняття в групах, парах, комп'ютерне навчання тощо. Педагогічні технології класифікують ще за

характером стосунків між учителем та учнями, за змістом педагогічного процесу, за способом оцінювання навчальних досягнень учнів (використання тестових та різнорівневих завдань теж є інноваційним) тощо. Я розробила тестові та різнорівневі завдання із світової літератури та російської мови для всіх класів, де працюю. Кожен учень має на окремому листочку завдання. Це набагато зручніше. Учителю не треба записувати завдання на дошці, та і місця не хватить. Завдяки цьому можна збільшити кількість варіантів.

Впровадження інноваційних технологій на уроках створює комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, значущість.

Одним із надзвичайно цікавих і продуктивних видів роботи, які я використовую на уроках є створення колажів, фотоколажів. Цей вид роботи розвиває в школярів кмітливість, уважність, винахідливість, уміння логічно та образно мислити, комбінувати. І, звичайно ж, не залишає байдужим жодного учня.

– А що таке колаж? – можна почути від 5-класників на перших уроках літератури. Я їм дослівно пояснюю, показую зразки колажів, які виготовили учні різних класів, раджу теми для створення перших їхніх колажів. Спочатку вони під керівництвом вчителя створюють колажі, а через декілька тижнів – самостійно. Звичайно, роботи учнів 5 класу різняться від робіт 11-класників, але ж це їх перші спроби передати свої враження чи почуття від прочитаного. Надзвичайно цікаво спостерігати і за творчим „зростом” школярів.

З якого ж матеріалу створюються колажі?!

Мої учні використовують при створенні колажів вирізки із газет, журналів: фотографії, написи, окремі букви; власні малюнки і написи; графічні ескізи; схеми; кольоровий папір, коректор; роблять витинанки; малюнки на воску тощо.

Учні заздалегідь знають що хочуть зробити, тобто в них вже є образ і потім вони підбирають під нього деталі. А інколи сама фотографія, або людина, яка на ній зображена задає настрій колажу.

На перший погляд, учням здається, що виготовлення колажів – річ проста, але це не так. Колаж – це гармонійне поєднання змісту і форми.

Щоб створити колаж учням необхідно добре знати зміст художнього твору, тему та ідею, основні проблеми, вміти характеризувати головних героїв, а також знати стиль самого письменника – це в тому разі, коли створюють колаж про життєвий або творчий шлях письменника чи аналізують художній твір.

В разі створення колажу про літературну епоху, то треба знати і теоретичний матеріал, і вміти аналізувати декілька художніх творів, створених в цей період.

Враховуючи все це за змістом колажі можна поділити на:

- колажі за життєвим і творчим шляхом письменника
- колажі за змістом твору
- колажі-характеристики героїв твору
- колажі, які характеризують образи-символи у творі
- колажі-характеристика літературної епохи
- тематичні колажі, наприклад „ Детектив ”, „ Пригоди ”.
- колажі на узагальнюючі теми типу „ Природа Криму ”, „ Щасливе дитинство ” тощо.

При створенні колажу необхідно правильно вибрати об’єкт, над яким треба працювати. Звертати увагу потрібно на саме головне, не відхиляючись від теми; можна зробити невеликий запис, але обов’язково, щоб всі реквізити були пов’язані одним сюжетом. Фон колажу також може бути різним, в залежності від теми, підібраних ілюстрацій, фотографій тощо. Якщо учні створюють колаж стосовно життєвого і творчого шляху письменника, то вони вибирають найважливіші віхи його біографії, поєднують їх з творами автора.

Колажі створюються учнями як самостійно, так і колективно, на уроках і в позаурочний час.

Учні виготовляють поодинокі колажі і цілу серію, об'єднаних однією темою. Наприклад, учні 10 класу виготовили буклет на тему „Реалізм в художній літературі, а учениця 7 класу Припуга Тетяна – „М. В. Гоголь і український фольклор”.

Тему для створення колажів даю я, інколи учні вибирають її самостійно під впливом прочитаного твору.

При вивченні творчості знаменитого американського поета В. Вітмена учням було запропоновано створити колаж на тему „Мої уявлення про Америку”. Цікаво те, що тема одна, а колажі – зовсім різні. Дитяче світобачення, сприйняття не можна зрівнювати з поглядами дорослих людей.

При вивченні казки Гофмана „Малюк Цахес на прізвисько Циннобер” у 8-му класі учні створювали колажі на тему „Суть і видимість малюка Цахеса” та „Маски малюка Цахеса”. Фантазії дітей не було меж!

Але щоб зрозуміти зміст створених учнями колажів, необхідні пояснення до них. І тому до самостійно створених колажів діти пишуть невеликий коментар. Це може бути ланцюжок слів, невелике оповідання, короткий аналіз тощо.

Використовувати колажі можна на всіх етапах уроку, адже вони зорієнтовані на підвищення пізнавальної діяльності учнів, на розвиток їх творчих здібностей.

Умови та потреби сучасного життя зумовили виникнення нового напрямку в шкільній освіті – комп'ютеризованого навчання. Я вважаю, що ефективно використання комп'ютерних технологій – засіб розвивального навчання літератури, який вивільняє час для творчої роботи, стимулює інтерес школярів до художніх творів.

Тепер в учнів є можливість створювати колажі за допомогою комп'ютера. І це вдало в них виходить. Зразки таких колажів вони можуть побачити в газетах, журналах, рекламних щитах тощо.

Колаж „Освіта в майбутньому” (створено колективно учнями 7 класу)

З оповідання А. Азімова „Фах” ми дізналися як швидко і надійно діти в майбутньому можуть отримати готові знання за допомогою спеціальних технічних приладів. І це дуже добре, але з іншого боку, така система освіти позбавляє дитину вчитися самостійно мислити, шукати інформацію, позбавляє можливості бути собою. Тож прочитай оповідання „Фах”, поміркуй і зроби для себе висновок .

А ми вирішили, що людина повинна самостійно отримувати знання, вибирати фах до вподоби, знайти своє місце в суспільстві.

Колаж „Крим” (створений учнями 9 класу)

„Схід у мініатюрі” – так назвав Крим Адам Міцкевич. Незвичайний сад біля моря з екзотичними деревами, чудодійними травами, запашними квітами. А який зворушливий вигляд на море можна поспостерігати біля „Ластівчиного гнізда”!
Прекрасне, водночас спокійне і лагідне вечірнє Чорне море. Саме чисте повітря, добродушна атмосфера надихнула А. Міцкевича на створення збірки „Кримські сонети”

Супер ОСВІТА З ДОСТАВКОЮ

Детальна інформація

ЧИТАЙТЕ

A woman in a white shirt is holding a magazine titled "Фах" (Fakh), which features a white dove on its cover.

Рекомендовано

A small icon of a hand with the thumb pointing up, indicating a recommendation.

Міністерство освіти і науки України

УЧИТЕСЬ

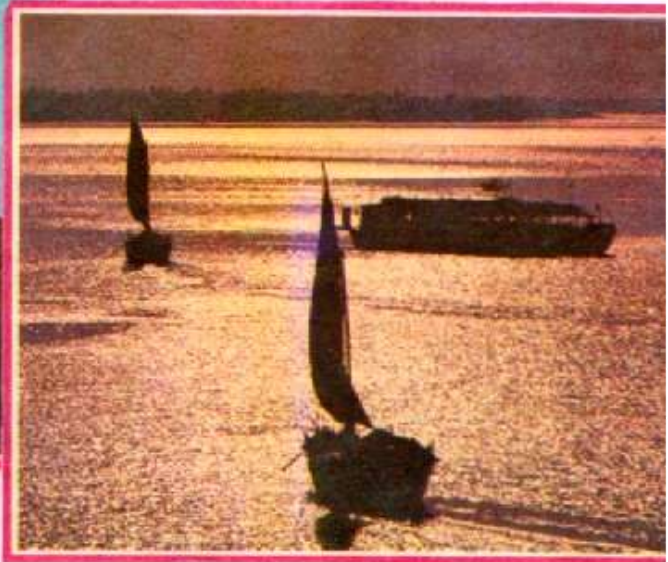
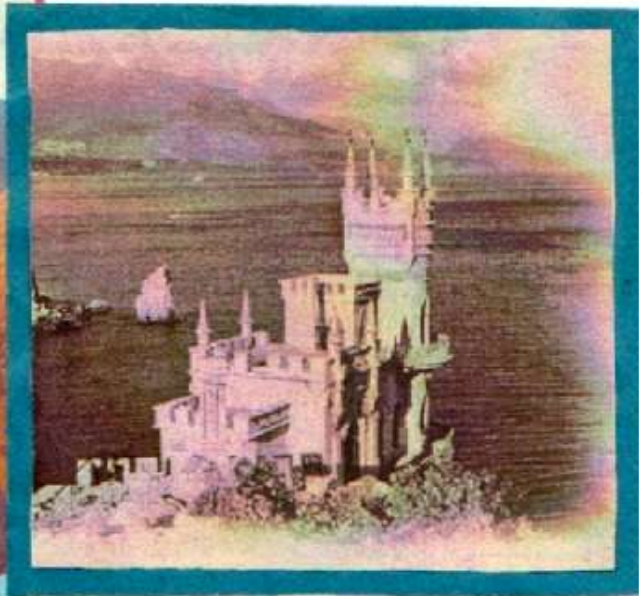
A person is sitting on the floor, reading a book. There are several colorful cards or papers scattered around them.

Додаток №11

Додаток №11

КРЫМ

Колаж до повісті О. де Бальзака „Гобсек”

(створено ученицями 10 класу Сіренко Оксаною та Рябенко Катериною)

Гроші – єдина цінність для Гобсека. „В золоті зосереджені всі сили людства”, – так говорить герой повісті, „...тому краще самому визискувати, ніж дозволяти, щоб визискували тебе”.

Тема твору – вплив грошей на внутрішній світ людини – сьогодні як ніколи співзвучна нашому часові. Тому що більшість із нас, як колись герой Бальзака, живе в час первинного накопичення капіталу

Колаж „ Бережіть природу ”

Природа – це скарбниця прекрасного. Що є природним, те не може бути потворним. Природа жива і живе за власними законами. Вона не вмє ненавидіти, а вмє захищатися і вмє любити.

Для людини важливо не руйнувати, а навчитися розуміти все, що її оточує.

Уміння цінувати красу і насолоджуватися нею потрібно виховувати в собі все життя.

БЕРЕЖИТЪ

НА ПЛОДЪ

У своїй роботі застосовую оптимальні інноваційні технології, які б проектували креативні якості особистості учня: фантазію, натхнення, ініціативу, нестандартність, непересічність, наявність власної точки зору. Саме здатність осмислювати виучуване, виділяти основне сприяє виробленню вмінь свідомо застосовувати знання на практиці. На уроках застосовую такі стратегії, прийоми, методи:

Приєм «Дружня порада»

Від імені літературного героя треба дати своїм друзям дружні поради, які були б важливими у їхньому житті.

Наприклад: поради від Робінзона (Д. Дефо «Робінзон Крузо»):

1. Не впадати у відчай.
2. Бути винахідливим.
3. Нікого не боятися.
4. Знаходити вихід з будь-якої ситуації.

Штрихи

Штрихи до правил, штрихи до думок, штрихи, що дозволяють перевірити словарний запас школярів, їх уміння бачити і застосовувати частини мови, складати тематичні складні (красиві!) речення.

Штрихи пишуться за наступними правилами:

- 1-й рядок. 1 іменник.
- 2-й рядок. 2 прикметники.
- 3-й рядок. 3 дієприкметники.
- 4-й рядок. 4 дієслова.
- 5-й рядок. 5 прислівників (чи дієприслівників)
- 6-й рядок. Складносурядне або складнопідрядне речення по темі.

Наприклад:

1. Дружба
2. Щира, справжня
3. Віддана, поміркована, чаруюча
4. Окриляє, надихає, допомагає, підтримує
5. Зачаровуючи, надихаючи, перевтілюючи, допомагаючи
6. Дружба закінчується там, де починається недовір 'я

«Скрапбук»

Метод розвитку творчої діяльності учнів. Скрапбук - це «альбом» з фотографіями, фотоколажами, декорований елементами, картинками, малюнками, замітками, афоризмами та ін., для того, щоб розкрити сенс виучуваної теми. Сторінки такого «альбому» зазвичай оформлюються за певними темами, літературними напрямками, за творчістю письменника або літературного героя.

«Блайднес»

Метод блайднес (від англ. – сліпий) спонукає учнів до логічного мислення, розвиває зв'язне мовлення.

Алгоритм роботи:

Розділений на кілька частин текст роздається членам групи.

Кожен опрацьовує 1-2 частини і повідомляє їх зміст.

Учні разом вирішують, у якій послідовності потрібно об'єднати уривки, щоб вийшов зв'язний текст.

Зміст уривку переказують, до нього можна ставити запитання, але не читати.

Вчитель вчиться все життя, тому кожен педагог повинен пам'ятати: “ Вважай загубленим той день, або годину, коли ти не взяв нічого нового, і нічого не додав до

своєї освіти “. Отже, якщо вчитель – творча особа, якщо він поважає своїх учнів, відчуває літературу, історію і інші предмети, не байдужий до своєї професії, він буде створювати на уроці атмосферу пошуку, полеміки, бажання поділитися своїми думками.

Життя триває... Завтра знову зайду до класу... Урок... Я – режисер, котрий не знає, що і як зіграють його актори. Але одне я знаю точно : я гратиму чесно і справедливо, віддаючи дітям своє серце і розум. І це дає право мені сказати : « Я виконую своє призначення : бути вчителем ».